Став странаясса пролетарийяс, ӧтувтчӧй!

ФЕВРАЛЬ 2 1939 во № 16 (979) ДОНЫС 10 УР

# КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

# СССР-са НАРОДНӦЙ ОВМӦС РАЗВИТИЕЛӦН КОЙМӦД ПЯТИЛЕТНЕЙ ПЛАН (1938—1942 вояс)

*ВКП(б) XVIII-ӧд съезд вылын В. МОЛОТОВ ёрт докладлӧн тезисъяс, кодъясӧс кызвыннас ошкӧма ВКП(б) ЦК Политбюроӧн*

СЪЕЗД СӦРНИТАНТОРЪЯСЛӦН МӦД ПУНКТ

## 1. Мӧд пятилеткалӧн итогъяс да коймӧд пятилетней планлӧн могъяс

1. Мӧд пятилетней план (1933—1937 вояс) олӧмӧ успешнӧя пӧртан результатын СССР-ын разрешитӧма мӧд пятилеткалысь **основнӧй историческӧй мог**—окончательнӧ бырӧдӧма став эксплоататорскӧй классъяс, тырвыйӧ бырӧдӧма помкаяссӧ, кодъяс чужтӧны мортӧс мортӧн эксплоатируйтӧм да обществоӧс эксплоататоръяс да эксплоатируйтанаяс вылӧ юкӧм. Решитӧма социалистическӧй революциялысь зэв сьӧкыд мог: завершитӧма видзму овмӧс коллективизируйтӧм, колхознӧй строй окончательнӧ ёнмис. Миян странаын „кызвыннас пӧртӧма олӧмӧ коммунизмлысь первой фаза—социализм“ (Сталин). Социализмлысь победа законодательнӧ закрепитӧма СССР-са выль Конституцияын.

Производственнӧй фондъяс вылӧ, производство орудиеяс да производственнӧй постройкаяс вылӧ социалистическӧй — государственнӧй да кооперативно-колхознӧй— собственность мӧд пятилетка пом кежлӧ составляйтіс 98,7 прӧчент миян странаын став производственнӧй фондъяслысь. Производстволӧн социалистическӧй система кутіс безраздельнӧ господствуйтны СССР-са став народнӧй овмӧсын: промышленность валовӧй продукция кузя сійӧ составляйтіс 99,8 прӧчент, видзму овмӧс валовӧй продукция кузя, колхозникъяслысь личнӧй подсобнӧй овмӧс включайтӧмӧн, —98,7 прӧчент, товарооборот кузя—100 прӧчент.

Страна экономикаын лоӧм социалистическӧй перестройка серти, вежсис сӧветскӧй обществолӧн и классовӧй структураыс. СССР-са социалистическӧй овмӧсын уджалысь рабочӧйяс да служащӧйяс составляйтісны 1937 воын странаса став население составын—34,7 прӧчент; колхознӧй крестьянство, тшӧтш кооперируйтӧм кустарьяскӧд,—55,5 прӧчент; армия, велӧдчысьяс, пенсионеръяс да мукӧд—4,2 прӧчент. Татшӧм ногӧн, сэки нин странаса населениелӧн 94,4 прӧчентыс вӧлі занят социалистическӧй овмӧсын либӧ топыда йитчӧма сыкӧд. Населениелӧн мукӧд юкӧныс: крестьяна-ӧткаолысьяс, кооперируйттӧм кустарьяс да ремесленникъяс составляйтісны населениелысь сӧмын 5,6 прӧчент. Сійӧ кадсяньыс населениелӧн тайӧ юкӧныс нӧшта ёнджыка чиніс.

СССР-ын социалистическӧй общество состоитӧ ӧні кык мӧдамӧдыслы дружественнӧй классъясысь—рабочӧйясысь да крестьянаысь, кодъяс костын граньясыс, а сідзжӧ тайӧ классъяс да интеллигенция костын, вушйӧны, вочасӧн бырӧны. СССР-са уджалысь йӧз унджык массаын эм классъястӧм социалистическӧй общество, коммунизм активнӧя да сознательнӧя стрӧитысьяс. СССР-ын социализмлӧн победа обеспечитіс народлысь водзджык некор аддзывлытӧм пытшкӧсса моральнӧй да политическӧй ӧтувъялун, коммунистическӧй партия да сӧветскӧй власть знамя улын да веськӧдлӧм улын уджалысь йӧзлысь морально-политическӧй ӧтувъялун, коді способен не сӧмын помавны враждебнӧй классъяслӧн колясъяскӧд, найӧ чуждӧй влияниеяскӧд да сетны отпор бокысянь быдсяма враждебнӧй покушениеяслы, но и эм миян рӧдина водзӧ быдмӧмлӧн да дзоридзалӧмлӧн медбур гарантия, миян странаын коммунизм победалӧн гарантия.

2. Мӧд пятилеткалӧн главнӧй да решающӧй **хозяйственнӧй мог**— СССР-са народнӧй овмӧслӧн техническӧй реконструкция завершитӧм—кызвыннас пӧртӧма олӧмӧ.

Вужсяньыс выльмис страналӧн производственно-техническӧй аппарат. Промышленность став продукциялысь 80 прӧчентысь унджыксӧ 1937 воын получитӧма выль предприятиеяслысь, кодъясӧс стрӧитӧма либӧ ставнас реконструируйтӧма первой да мӧд пятилеткаяс чӧжӧн; видзму овмӧсын став действуйтысь тракторъяслысь да комбайнъяслысь 90 гӧгӧр прӧчентсӧ вӧчӧма сӧветскӧй промышленностьӧн мӧд пятилеткаын. Промышленность да транспорт юкӧнын мӧд пятилеткалысь заданиеяс пӧртӧма олӧмӧ срокысь водзджык. Мӧд пятилетка промышленностьӧн тыртӧма 1937 вося апрель 1-ой лун кежлӧ, мӧдногӧн кӧ 4 воӧн да 3 тӧлысьӧн, сэсся мӧд пятилеткаын торъя ӧдйӧ быдмис и сьӧкыд промышленность. Кӧрттуй транспорт перевозкаяс кузя мӧд пятилетка содтӧдӧн тыртӧма 4 воӧн. Вевтыртӧма сідз жӧ мӧд пятилеткалысь зэв важнӧй заданиеяс видзму овмӧс продукция кузя: нянь кузя, хлопок кузя.

1932 вокӧд—первой пятилетка медбӧръя вокӧд—ӧткодялӧм серти 1937 воын промышленностьлӧн продукция содіс 120 прӧчент вылӧ мӧд пятилетка план серти 114 прӧчент прирост задание дырйи. Мӧд пятилеткаын промышленность продукция приростлӧн среднегодовӧй темпъясыс составляйтісны 17,1 прӧчент план кузя индылӧм 16,5 прӧчент серти.

СССР-са народнӧй овмӧс став отрасльясын быдмисны производственнӧй кадръяс, кодъяс успешнӧ овладевайтӧны выль техникаӧн. Мӧд пятилеткалӧн зэв ыджыд победа эм социалистическӧй строительство став отрасльяслы сӧветскӧй интеллигенциялысь колана, тӧдчана кадръяс лӧсьӧдӧм да народнӧй овмӧс став юкӧнъясын партийнӧй да непартийнӧй большевикъясысь выль руководящӧй работникъясӧс паськыда выдвигайтӧм.

Выль техника освоитан юкӧнын шедӧдӧм успехъясыс получитісны яркӧй выражение стахановскӧй движениеын. Социалистическӧй ордйысьӧм да сылысь высшӧй форма—стахановскӧй движение— паськӧдӧм вайӧдіс промышленностьын да народнӧй овмӧс мукӧд отрасльясын удж производительность вынйӧра кыптӧмӧ. Мӧд пятилетка чӧжӧн крупнӧй промышленностьын удж производительность содіс 82 прӧчент вылӧ планын индылӧм 63 прӧчент серти, а строительство юкӧнын удж производительность тайӧ каднас содіс 83 прӧчент вылӧ мӧд пятилетка планын индылӧм 75 прӧчент серти. Стахановскӧй движениелӧн кыптӧм да стахановецъяс социалистически-сознательнӧй уджлӧн уналыда замечательнӧй примеръясыс найӧ удж производительность вылын показательясӧн лӧсьӧдісны предпосылкаяс став миян предприятиеясын да учреждениеясын трудӧвӧй дисциплина вужсяньыс ёнмӧдӧм вылӧ, мый эм став уджалысь йӧз вылын удж производительностьлӧн непременнӧй условие да СССР-ын коммунизмлӧн вынйӧра выль быдмӧмлы залог.

Медым обеспечитны мӧд пятилетней план олӧмӧ пӧртӧм, колӧ вӧлі котыртны тыш враждебнӧй классӧвӧй элементъяслӧн колясъяскӧд, народнӧй овмӧсын, культурнӧй строительствоын, став политическӧй олӧмын враждебнӧй классӧвӧй влияниеяскӧд. Та могысь колӧ вӧлі, ставсьыс медводз, котыртны тыш социалистическӧй, государственнӧй да колхознӧй, собственность видзӧм да ёнмӧдӧм вӧсна вӧръяслы да государственнӧй да колхознӧй эмбур расхищайтысьяслы паныд, классӧвӧй враглӧн став да быдсяма пособникъяслы паныд да, медсясӧ, народлӧн предательяслы—троцкистско-бухаринскӧй да буржуазно-националистическӧй шпионъяслы, диверсантъяслы да вредительяслы паныд, кодъяс йитчисны иностраннӧй разведкаяскӧд, лоисны фашистскӧй охранкаясса агентъясӧн. Налӧн предательскӧй уджыс вӧчис серьёзнӧй ущерб СССР-са народнӧй овмӧс уна отрасльясын. Тайӧ шпионско-вредительскӧй бандаяссӧ грӧмитӧм весаліс туй миян странаын социалистическӧй овмӧслӧн водзӧ да нӧшта ёнджыка мощнӧй успехъяс вылӧ.

**3. Уджалысь йӧзлысь материально-культурнӧй уровень кыпӧдӧм** кузя мӧд пятилетней планӧн сувтӧдӧм мог, народнӧй потреблениелысь уровеньсӧ кык пӧв да унджык вылӧ кыпӧдӧмӧн, сідз жӧ пӧртӧма олӧмӧ.

Мӧд пятилетка чӧжӧн народнӧй овмӧс став отрасльяс кузя рабочӧйяслӧн да служащӧйяслӧн лыдыс содіс 17,6 прӧчент вылӧ. Став народнӧй овмӧс кузя рабочӧйяслӧн да служащӧйяслӧн среднегодовӧй заработнӧй платаыс 1937 воын, 1932 во серти, содіс 113,5 прӧчент вылӧ, мӧдногӧн кӧ кык пӧв дорысь унджык вылӧ. Рабочӧйяслӧн да служащӧйяслӧн заработнӧй плата фонд, мӧд пятилетка план кузя быдмӧмсӧ индылӧм 55 прӧчент вылӧ пыдди, содіс 150 прӧчент вылӧ, мӧдногӧн кӧ содіс 2,5 пӧв вылӧ. Рабочӧйясӧс да служащӧйясӧс культурно-бытовӧя обслуживайтӧм вылӧ (просвещение, здравоохранение да с. в.) государственнӧй рӧскодъяс тайӧ вояснас 4,4 миллиард шайтсянь содісны 14 миллиард шайтӧдз, мӧдногӧн кӧ куим пӧв дорысь унджык вылӧ.

Мӧд пятилетка воясӧ тӧдчымӧн содіс колхозникъяслӧн зажиточность. Колхозникъяслӧн валовӧй доходыс 4 воӧн (1933—1937 вояс) содіс 2,7 пӧв дорысь унджык вылӧ, а денежнӧй доходъяс, кодъяс юксьӧны колхозникъяс пӧвсын трудоденьяс вылӧ, тайӧ вояснас содісны 4,5 пӧв.

Паськыда потребляйтан предметъяслӧн производство 1937 воын содіс 1932 во серти кык пӧв дорысь унджык вылӧ. Паськыда потребляйтан уна важнӧй продуктаяс да изделиеяс кузя шедӧдӧма не сӧмын кык пӧв содӧм, но и производствосӧ куиммындаалӧм. Мӧд пятилетка воясӧ государственно-кооперативнӧй товарооборот содіс куим пӧв дорысь унджык вылӧ, а ӧттшӧтш колхознӧй торговлякӧд 1932 воын 47,8 миллиард шайтсянь сійӧ кыптіс 143,7 миллиард шайтӧдз 1937 воын.

Паськыда потребляйтан тӧваръяс вылӧ розничнӧй донъяс чинтӧм кузя мӧд пятилеткалысь заданиеяс олӧмӧ пӧрттӧмсӧ вевттьӧма рабочӧйяслысь да служащӧйяслысь заработнӧй платалысь размеръяссӧ тӧдчымӧн ёна кыпӧдӧмӧн, мый урчитсьыліс пятилеткаӧн, а сідзжӧ колхозъяслысь да колхозникъяслысь денежнӧй доходъяссӧ тӧдчымӧн лоӧм содтӧмӧн.

Мӧд пятилетка вояс чӧжӧн СССР-ын нуӧдӧма настӧящӧй культурнӧй революция. Начальнӧй да средней школаясын велӧдчысьяслӧн лыдыс 21,3 миллионсянь содіс 29,4 миллионӧдз, сэсся 5—7 классъясын велӧдчысьяслӧн лыдыс содіс кык пӧв, а 8—10 классъясын велӧдчысьяслӧн лыдыс содіс 15 пӧв. Высшӧй учебнӧй заведениеясын велӧдчысьяслӧн лыд кыптіс 5 50.000-ӧдз. Культурнӧй строительство паськаліс и став мукӧд отрасльясын.

СССР-са став республикаясын шедӧдӧма тӧдчана успехъяс индустриализация делӧын да населениелысь материально-культурнӧй уровень кыпӧдан делӧын, национальнӧй большевистскӧй кадръяс лӧсьӧдӧмын, став национальнӧй, содержаниенас социалистическӧй, культура кыпӧдӧмын. Материальнӧй да культурнӧй кыптӧмлӧн темпъясыс торъя ыджыдӧсь вӧліны сӧветскӧй Востокса народъяслӧн.

4. Мӧд пятилетней план победоноснӧя олӧмӧ пӧртӧм да социализмлысь шедӧдӧм успехъяс подув вылын, СССР пырис коймӧд пятилеткаын развитиелӧн выль полосаӧ, **классъястӧм социалистическӧй общество стрӧитӧм завершитан да социализмсянь коммунизмӧ вочасӧн вуджан** полосаӧ, кор решающӧй тӧдчанлун босьтӧ уджалысь йӧзӧс коммунистическӧя воспитайтан делӧ, коммунизм стрӧитысь йӧз сознаниеын капитализмлысь колясъяс венӧм.

Но оз позь чинтыны тайӧ гигантскӧй мог решитӧмлысь сьӧкыдлунъяссӧ, торйӧн нин враждебнӧй капиталистическӧй окружение условиеясын. Торйӧн нин, мый первой да мӧд пятилеткаяс успешнӧя

(Водзӧ видзӧд 2-ӧд листбокысь)

# СССР-са НАРОДНӦЙ ОВМӦС РАЗВИТИЕЛӦН КОЙМӦД ПЯТИЛЕТНЕЙ ПЛАН

*(Продолжение)*

олӧмӧ пӧртӧм вылӧ видзӧдтӧг, миян промышленность развитиелӧн рекорднӧй ӧдъяс вылӧ видзӧдтӧг, сы вылӧ видзӧдтӧг, мый производство техника кузя СССР-са промышленность панйис водзынмунысь капиталистическӧй странаясӧс,— став тайӧ вылӧ видзӧдтӧг, ми нӧшта эг судӧй **экономическӧй** отношениеын ёнджыка развитӧй капиталистическӧй странаясӧс.

СССР пӧрис экономически независимӧй странаӧ, кодӧ обеспечивайтӧ ассьыс странасӧ да обороналысь нуждаяссӧ став колана техническӧй вооружениеӧн. Аслас развитие темпъяс серти, СССР-са промышленность сулалӧ мирын первой местаын. Сэк кор капиталистическӧй странаяслӧн промышленность 1929 во помын заводитчысь сьӧкыд экономическӧй кризис бӧрын воӧдчис 1937 воын муртса 103,5 прӧчентӧ 1929 вося уровеньсянь, а 1937 вося мӧдджынсянь, выль кризис ударъяс улын, бара усис увлань,—СССР-са став крупнӧй и посни промышленность 1937 воын воӧдчис 371 прӧчентӧдз 1929 вося уровеньсянь, а СССР-лӧн ачыс крупнӧй промышленностьыс—428 прӧчентӧдз сійӧ уровеньсянь, мый войнаӧдзся кадкӧд ӧткодялӧм серти петкӧдлӧ крупнӧй промышленностьлысь продукция содӧм 7 пӧв дорысь унджык вылӧ. 1938 воын СССР-са став промышленностьлӧн продукция содіс воддза во сертиыс нӧшта 11 прӧчент вылӧ да воӧдчис 412 прӧчентӧдз 1929 вося уровень дінӧ, а крупнӧй промышленность кузя весиг 477 прӧчентӧдз 1929 вося уровень дінӧ,—сэк кор капитализм странаясын 1938 воын промышленнӧй продукция чиніс 13,5 прӧчент вылӧ кольӧм во сертиыс да чиніс 91 прӧчентӧдз 1929 вося уровеньсянь.

Капитализмлы противоположностьын, кӧні странаяс кузя развитиелӧн ыджыд неравномерность дырйи, бӧрья дас вонас промышленностьлӧн дзоньнас эз вӧв содӧм, а лои промышленнӧй производстволӧн тӧдчымӧн чинӧм,— СССР-ын ми имеитім промышленностьлысь неуклоннӧй да ӧдйӧ кыптӧм, промышленнӧй продукциялӧн воысь-во **быдмӧмлысь вылын темпъяс.** Сы вӧсна, век жӧ, мый водзті миян страна вӧлі экономическӧй отношениеын вывті бӧрӧкольӧмӧн, СССР-са промышленность **развитиелӧн уровень** население душа вылӧ производство размеръяс смыслын и ӧні на тӧдчымӧн улынджык технико-экономическӧй отношениеын Европаса да США-са ёнджыка развитӧй капиталистическӧй странаясысь.

Тӧдса, мый население душа вылӧ миян странаын воӧ тӧдчымӧн этшаджык промышленнӧй продукция, сэтшӧм странаясын дорысь, кыдзи Америкаса Соединеннӧй Штатъяс, Англия, Германия, Франция. Сідз, например, мӧд пятилетка пом кежлӧ население душа **вылӧ СССР-ын воис: электроэнергия** кык пӧв сайӧ этшаджык Францияын дорысь, пӧшти куим пӧв этшаджык Англияын дорысь, куим пӧв да джын вылӧ этшаджык Германияын дорысь, вит пӧв да джын вылӧ этшаджык США-ын дорысь; **чугун**—кык пӧв сайӧ этшаджык Англияын да Францияын дорысь, кык пӧв да джын вылӧ этшаджык Германияын дорысь, куим пӧв этшаджык США-ын дорысь; **сталь** вӧлі пӧшти кык пӧв этшаджык Францияын дорысь, пӧшти куим пӧв этшаджык Англияын да Германияын дорысь, пӧшти 4 пӧв этшаджык США-ын дорысь; изшом население душа вылӧ СССР-ын воис неуна этшаджык Францияын дорысь, да тӧдчымӧн этшаджык США-ын, Англияын да Германияын дорысь.

СССР пыр на кольччӧ население душа вылӧ сідз жӧ сэтшӧм промышленнӧй тӧваръяс, кыдзи тканьяс, бумага, майтӧг да ӧткымын мукӧдтор вӧчан размеръяс кузя.

СССР-са промышленнӧй производство размеръяслысь технико-экономическӧй отношениеын ёнджыка развитӧй капиталистическӧй странаяскӧд ӧткодялӧм серти тайӧ тырмытӧмсӧ должен лоны тырвыйӧ бырӧдӧма, медым обеспечитны коммунизмлысь окончательнӧй успех капитализмкӧд сійӧ историческӧй ордйысьӧмын.

5. Ӧні, кор СССР тэчсис кыдзи социалистическӧй государство, помаліс кызвыннас народнӧй овмӧслысь техническӧй реконструкция да промышленностьын да видзму овмӧсын производство техника уровень кузя сулалӧ водзын Европаса любӧй капиталистическӧй странаысь,—ӧні ми вермам и долженӧсь став судтанас практическӧя сувтӧдны да пӧртны олӧмӧ СССР-са основнӧй экономическӧй моглысь решение: **суӧдны да панйыны сідз жӧ экономическӧй отношениеын Европаса ёнджыка развитӧй капиталистическӧй странаясӧс да Америкаса Соединеннӧй Штатъясӧс,** помӧдз решитны тайӧ могсӧ матыса кадколаст чӧжӧн.

Та могысь колӧ народнӧй овмӧса став юкӧнъяс техническӧй вооружениелӧн водзӧ вылӧ тӧдчымӧн быдмӧм да, сідз кӧ, машиностроение да став сьӧкыд промышленность став мераясӧн развивайтӧм, производстволысь став организация да технология решительнӧя бурмӧдӧм, наукалысь да изобретениеяслысь выль достижениеяс паськыда пыртӧмӧн, производственнӧй кадръяслысь лыд, медся нин качество боксянь, содтӧм, промышленностьын, транспортын да видзму овмӧсын техника бура освоитӧм. Ленин индӧдкӧд лӧсялӧмын сы йылысь, мый „удж производительность сійӧ, бӧрья щӧтын, медся важнӧй, медся главнӧй выль общественнӧй строй победа вылӧ", ми долженӧсь обеспечитны социалистическӧй ордйысьӧм да стахановскӧй движение став мераясӧн паськӧдӧм, став предприятиеясын да учреждениеясын, став колхозъясын трудӧвӧй дисциплиналысь неуклоннӧй движение став мераясӧн паськӧдӧм, ми долженӧсь обеспечитны рабочӧйяс, крестьяна, интеллигенция уджлысь социалистическӧй обществолы достойнӧй вылын производительность.

Сыкӧд ӧтшӧтш колӧ обеспечитны народнӧй доходлысь сэтшӧм быдмӧм да товарооборотлысь развитие, медым коймӧд пятилетка воясӧ **кыпӧдны народнӧй потребление** $1\frac{1}{2}$—2 пӧв. Та могысь, сьӧкыд да оборонньӧй индустрия ёна кыпӧдӧмкӧд ӧттшӧтш, колӧ паськӧдны удж паськыда потребляйтан тӧваръяс да сёян пӧдуктаяс лэдзӧм кыпӧдӧм кузя, а сідз жӧ обеспечитны рабочӧйяслӧн да служащӧйяслӧн реальнӧй уджд он содӧмлысь позянлун, колхозникъяслӧн доходъяс содӧмлысь позянлун.

Коймӧд пятилеткалӧн тайӧ основнӧй могъяс серти, колӧ обеспечитны карса да сиктса уджалысь став массаяслысь культурнӧй уровеньсӧ тӧдчымӧн кыпӧдӧм, вӧчны ыджыд воськов водзӧ **рабочӧй класслысь,** социалистическӧй обществолӧн передовӧй да руководящӧй вынлысь **культурно-техническӧй уровеньсӧ инженерно-техническӧй удж вывса работникъяс уровеньӧдз кыпӧдан историческӧй делӧын.**

Коймӧд пятилеткаын промышленностьлӧн да став народнӧй овмӧслӧн гигантскӧй быдмӧм да общегосударственнӧй планкӧд лӧсялӧмын сійӧс водзӧ перебойястӧг кыпӧдӧм обеспечитӧмлӧн коланлун, медся нин СССР-лӧн внешнӧй кытшалӧмын империализм агрессивнӧй вынъяслӧн содан условиеясын, требуйтӧны **гырысь государственнӧй резервъяс лӧсьӧдӧм,** ставсьыс медводз, ломтас, электроэнергия да ӧткымын оборённӧй производствояс кузя, а сідз жӧ транспорт развивайтӧм кузя, странаса соответствующӧй районъясын правильнӧя размещайтӧмӧн, непроизводительнӧй да ылі перевозкаяс бырӧдӧмӧн да странаса основнӧй экономическӧй очагъяс меставывса рессурсъяс максимальнӧй лыдӧн обеспечитӧмӧн.

ВКП(б)-лӧн XVIII-ӧд съезд вынсьӧдӧ СССР-са народнӧй овмӧс развивайтан коймӧд пятилетнӧй планлысь татшӧм заданиеяс, кодӧс представитӧма СССР-са Государственнӧй Плановӧй Комиссияӧн да примитӧма ВКП(б) Центральнӧй Комитетӧн да СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн.

## II. Коймӧд пятилетка кузя производство содӧмлӧн план

1. Лӧсьӧдны СССР-са став промышленность кузя продукциялысь объём 1942 воын, коймӧд пятилетка бӧрья во вылӧ, 180 миллиард шайт (1926—1927 воясся донъясын) 95,5 миллиард шайт серти 1937 воын, мӧдногӧн кӧ коймӧд пятилеткаын промышленнӧй продукциялысь 88 прӧчент вылӧ содӧм.

СССР-са промышленнӧй продукция быдмӧмлысь среднегодовой темп коймӧд пятилеткаын лӧсьӧдны 13,5 прӧчент, сэсся производство средствояс вӧчӧм кузя среднегодовой прирост лӧсьӧдны—15,2 прӧчент, а потребление предметъяс лэдзӧм кузя—11 прӧчент.

2. Урчитны коймӧд пятилетка пом кежлӧ, мӧдногӧн кӧ 1942 воын **промышленность важнейшӧй отрасльяс** кузя продукциялысь татшӧм размер:

| | 1942 во | 1942 во 1937 во дінӧ прӧчентъясӧн |
|---|---|---|
| Став промышленность (1926/27 воясся донъясын) миллиард шайтъясӧн | 180 | 188 |
| СЫ ЛЫДЫН: | | |
| Производство средствояс вӧчӧм | 112 | 203 |
| Потребление предметъяслӧн производство | 68 | 169 |
| Машиностроение да металлообработка (1926/27 воясся донъясын) миллиард шайтъясӧн | 62 | 225 |
| Магистральнӧй паровозъяс (условнӧй „Э" да „СУ" вылӧ вуджӧдӧмӧн) штукаясӧн | 2.090 | 132 |
| Тӧварнӧй вагонъяс двухоснӧй исчислениеӧн сюрс штукаясӧн | 90 | 153 |
| Автомобильяс сюрс штукаясӧн | 400 | 200 |
| Электроэнергия миллиард киловатт часъясӧн | 75 | 206 |
| Изшом миллион тоннъясӧн | 230 | 181 |
| Уль нефть газӧн „ | 54 | 177 |
| Торф „ | 49 | 206 |
| Чугун „ | 22 | 152 |
| Сталь „ | 27,5 | 156 |
| Прокат „ | 21 | 162 |
| Сы лыдын качественнӧй тоннъясӧн | 5 | 199 |
| Химическӧй промышленность (1926/27 воясся донъясын) миллиард шайтъясӧн | 13,4 | 227 |
| Цемент миллион тоннъясӧн | 10 | 183 |
| Делӧвӧй древесина кыскалӧм миллион кубометръясӧн | 200 | 180 |
| Пиломатериалъяс миллион кубометръясӧн | 45 | 156 |
| Бумага сюрс тоннъясӧн | 1.300 | 156 |
| Хлопчатобумажнӧй тканьяс миллион метръясӧн | 4.900 | 142 |
| Шерстянӧй тканьяс „ | 175 | 167 |
| Кучик кӧмкот миллион гозъясӧн | 235 | 143 |
| Сахар песок сюрс тоннъясӧн | 3.500 | 144 |
| Консервъяс миллион банкаясӧн | 1.800 | 206 |

3. **Машиностроение** став вынысь развивайтӧмӧн, кодлы принадлежитӧ ведущӧй роль народнӧй овмӧс техническӧя вооружитӧмын, обеспечитны передовӧй техника народнӧй овмӧс став отрасльясӧ да СССР-са оборона став видъяс вылӧ пыртӧм, государстволӧн ӧнія требованиеяс серти. Содтыны машиностроениелысь продукция коймӧд пятилетка пом кежлӧ 2,25 пӧв, мӧдногӧн кӧ тӧдчымӧн вылӧджык промышленностьлӧн общӧй содӧмысь, обеспечитны станокъяслысь став видъяс лэдзӧм, решительнӧя кыпӧдны вылын производительнӧй да специальнӧй станокъяслысь удельнӧй вес, торйӧн нин автоматъяслысь да полуавтоматъяслысь. Содтыны металлорежущӧй станокъяс 1942 воын 70.000 штукаӧдз лэдзӧм 1937 воын 36.000 штука пыдди, станокъяслысь ассортимент 800 типоразмерӧдз вайӧдӧмӧн.

Венны СССР-са народнӧй овмӧслӧн пыр содысь потребностьясысь энергетическӧй машиностроениелысь относительнӧй бӧрӧкольӧм. Содтыны паровӧй турбинаяс лэдзӧм пятилеткаӧн 4,8 пӧв, паровӧй котельяс лэдзӧм 4,6 пӧв. Став мераясӧн паськӧдны да содтыны удельнӧй вессӧ 12.000 киловатт да ичӧтджык мощностя шӧркодь да посни турбинаяс вӧчӧмын. Освоитны Куйбышевскӧй гидроузеллы мощнӧй гидротурбинаяс вӧчӧм.

Торъя внимание сетны локомобильяс, стационарнӧй да судовӧй дизельяс, первой очередын быстроходнӧй, а сідз жӧ газ вылын уджалысь двигательяс лэдзӧм паськӧдӧмлы. Вуджӧдны газогенераторъяс вылӧ вӧрлэдзан уджъяс вылысь став машинаяс, а сідз жӧ тӧдчымӧн юкӧнсӧ видзму овмӧсса тракторнӧй парклысь да автомобильнӧй парклысь.

Венны бӧрӧкольччӧм строительнӧй машинаяс да механизмъяс вӧчӧмын, а сідз жӧ строительнӧй инструмент лэдзӧмын.

Форсируйтны химическӧй промышленностьлы сложнӧй аппаратура да оборудование вӧчӧм да тырвыйӧ обеспечитны сылысь вынйӧра быдмӧм. Освоитны хлопчатобумажнӧй да шерстянӧй фабрикаяс-

(Водзӧ видзӧд 3 листбокысь).

# СССР-са НАРОДНӦЙ ОВМӦС РАЗВИТИЕЛОН КОЙМӦД ПЯТИЛЕТНЕИ ПЛАН

*(Продолжение)*

лы машинаяслысь выль типъяс вӧчӧм, бырӧдны прядильнӧй оборудование вӧчӧмын бӧрӧкольӧм, пятилетка пом кежлӧ ватеръяслысь производство 6 пӧв содтӧмӧн. Обеспечитны морскӧй да океанскӧй транспорт ӧнія суднояслӧн став видъясӧн да лӧсьӧдны судостроениелы производственнӧй мощностьяс, кодъяс тырмӧны СССР-са морскӧй да речнӧй транспортлысь содысь потребностьяс отечественнӧй производствоӧн обеспечитӧм вылӧ. Паськӧдны автоматическӧй да телемеханическӧй управление аппаратуралысь производство.

4. Став мераясӧн развивайтны промышленностьлысь **угольнӧй** да **нефтянӧй** отрасльяс, кодъяс эм топливнӧй база странаса став народнӧй овмӧслӧн. Паськӧдны изшом перйӧм сійӧ уровеньӧдз, кодi обеспечивайтӧ не сӧмын страналысь текущӧй потребностьяс вевттьӧм, но и хозяйственнӧй запасъяс да государственнӧй резервъяс лӧсьӧдӧм. Обеспечитны изшом перйӧмлысь ёнджыка вылын темпъяс Уралса, Подмосковнӧй бассейнса, Дальней Востокса да Средней Азияса изшом районъясын да содтыны сэнi изшом перйӧм коймӧд пятилеткаын: Уралын—2,8 пӧв, Подмосковнӧй бассейнын—2,4 пӧв, Дальней Востокын—2,5 пӧв да Средней Азиявын 4,4 пӧв. Содтыны бурӧй уголь перйӧм коймӧд пятилетка план кадколастын 2,6 пӧв. Лӧсьӧдны местнӧй изшом перйӧмлысь выль базаяс странаса став районъясын, кӧнi эмӧсь кӧть неыджыд месторождениеяс, да найӧс развивайтӧм серти вуджӧдны местнӧй промышленностьса предприятиеяс, коммунальнӧй предприятиеяс, школаяс, больницаяс да учреждениеяс ылысь ваян ломтас вылысь местнӧй ломтас вылӧ. Завершитны изшом перйӧмлысь комплекснӧй механизация странаса став угольнӧй районъясын да котыртны изшом перйӧм странаса став угольнӧй районъясын цикличнӧй уджлысь график—шахтеръяс уджлысь стахановскӧй производительность пыртӧм подув вылын.

Лӧсьӧдны Волга да Урал костса районын выль нефтянӧй база—„Мӧд Баку". Нефть перйӧмлысь да нефть переработайтӧмлысь программа обеспечитны геолого-разведочнӧй уджъяс ӧдйӧ развивайтӧмӧн, нефть перйӧмын да переработайтӧмын выль техника пыртӧмӧн: бурениелӧн вращательнӧй способ, давление улын бурение, компрессорнӧй да глубинно-насоснӧй добыча, газысь бензин босьтӧмӧн эксплоатациялӧн тупкӧса метод. Стрӧитны нефтепроводъяслысь да нефтебазаяслысь сеть, торйӧн СССР-са асыввыв районъясын.

Паськӧдны торфянӧй промышленность, торйӧн сэтшӧм областьясын, кыдзи Ивановскӧйын, изшом ылi расстояние вылӧ новлӧм чинтӧм могысь, а сiдзжӧ быдног ӧддзӧдны сланецъяс используйтӧм.

Паськыда развернитны ломтасъяслысь став видъяс **газифицируйтӧм** да изшомъяс подземнӧй газифицируйтӧм, коймӧд пятилеткаын изшомъяслысь подземнӧй газификация промышленностьлӧн самостоятельнӧй отрасльӧ пӧртӧмӧн. Содтыны коймӧд пятилетка чӧжӧн нефтянӧй да чисто-газовӧй месторождениеясысь газ перйӧм 3,5 пӧв. Стрӧитны да пыртны эксплоатацияӧ подземнӧй газификациялысь уна промышленнӧй станция Донбассын, Подмосковнӧй бассейнын да СССР Асыв вылын, получайтан газсӧ энергетика, химическӧй промышленность да коммунальнӧй овмӧс вылӧ используйтӧмӧн. Развивайтны коксовӧй да доменнӧй газъяс используйтӧм магистральнӧй газопроводъяслысь сеть стрӧитӧмӧн, медводз Донбассын.

Лӧсьӧдны искусственнӧй кизер ломтаслысь промышленность чорыд ломтас гидрирование подув вылын, медводз Асыв вылын, а сiдз жӧ газысь кизер ломтаслысь синтез.

5. **Электроовмӧс** юкӧнын бырӧдны имеитчысь частичнӧй диспропорция промышленность ёна содӧм да электростанцияяслысь мощностьяс тырмытӧма содтӧм костын сэтшӧм ногӧн, медым электростанцияяслӧн быдмӧмыс панйис не сӧмын промышленностьлысь быдмӧм, но и обеспечитiс электрическӧй мощностьяслысь тӧдчымӧн резервъяс лӧсьӧдӧм. Такӧд лӧсялӧмын содтыны электростанцияяслысь общӧй мощность вит воӧн 2,1 пӧв. Тепловӧй электростанцияяс стрӧитӧмын вуджны неыджыд да шӧркодь электростанцияясӧ 25 сюрс киловатт вынӧн да улӧджык. Осудитны гырысь электростанцияясӧн посниясly да шӧркодьясly ущерб вылӧ кыдзи неправильнӧй да народнӧй овмӧсly вреднӧй увлекайтчӧм. Районнӧй тепловӧй электростанцияяслысь мощность вынсьӧдны быд торъя случайын правительстволы. Паськыда пыртны выль энергетическӧй техника, парлысь вылын давление да перегрев, выль теплофикационнӧй турбинаяс применяйтӧм да электростанцияяслысь да сетевӧй овмӧслысь основнӧй производственнӧй процессъяс автоматизируйтӧм.

6. **Пӧртны химическӧй промышленностьӧс** промышленность ведущӧй отрасльяс пӧвсысь ӧтиӧ, кодi тырвыйӧ могмӧдӧ народнӧй овмӧслысь да страна обороналысь потребностьяс. Коймӧд пятилетка—химиялӧн пятилетка. Съезд шуӧ содтыны химическӧй промышленностьлысь продукция 2,3 пӧв, мӧдногӧн кӧ тӧдчымӧн вылӧджык промышленностьсӧ дзоньнас содтӧм серти. Тӧдчымӧн содтыны серно-азотнӧй кислота вӧчӧм, синтетическӧй аммиак, искусственнӧй волокно да пластическӧй массаяс вӧчӧм. Лӧсьӧдны органическӧй синтезлысь выль отрасльяс (синтетическӧй спирт, уксуснӧй кислота да мукӧд) нефтепереработкалысь, каучук, кокс вӧчӧмлысь да природнӧй газъяслысь побочнӧй прӧдуктаяс используйтӧм подув вылын. Обеспечитны химическӧй промышленностьса став отрасльясын чорыд технологическӧй режим да выль достижениеяс ӧтарӧ пыртӧм: химическӧй производство интенсифицируйтӧм, периодическӧй процессянь непрерывнӧй вылӧ вуджӧм, вылын давлениеяс используйтӧм, электрохимическӧй методъяс развивайтӧм. Механизируйтны химическӧй промышленностьын трудоёмкӧй уджъяс, развивайтны производство автоматизируйтӧм.

7. **Чернӧй металлургия** юкӧнын, кодлӧн развивайтчӧм уна торйын определяйтӧ став промышленностьлысь да народнӧй овмӧслысь быдмӧм да сы вӧсна требуйтӧ производственнӧй мощностьяс содтӧм вӧсна торъя постояннӧй тӧждысьӧм, шедӧдны производствосӧ неуклоннӧя да серьёзнӧя кыпӧдӧм. Коймӧд пятилетка — специальнӧй стальяслӧн пятилетка. Съезд шуӧ содтыны кык пӧв качественнӧй прокат лэдзӧм да обеспечитны специальнӧй стальяс лэдзӧм ёна содтӧм: чорыд сплавъяс, сiмтӧм, кислото да жароупорнӧй, инструментальнӧй, прецезионнӧй, трансформаторнӧй, а сiдз жӧ ферросплавъяс. Паськыда развернитны сераысь да фосфорысь чистӧй рудаясысь древесно-угольнӧй чугунъяс сывдӧм. Бырӧдны прокатнӧй станъяслысь вредительскӧй специализация, кодi вайӧдӧ металл встречнӧй да дальней перевозкаясӧ, да обеспечитны странаса основнӧй металлургическӧй базаяс вылын металлӧн став ёнджыка ходовӧй сортъяслысь прокат. Лӧсьӧдны Дальней Востокын выль металлургическӧй база места вылын машиностроениелысь став потребностьяс обеспечитӧм вылӧ тырвыйӧ металлургическӧй циклӧн. Содтыны вит воӧн Союзса асыввыв районъяслысь удельнӧй вессӧ чугун сывдӧмын странаын общӧй сывдӧм серти 28-сянь 35 прӧчентӧдз.

8. Содтыны **цветнӧй металлъяс** лэдзӧм размеръясӧдз, кодъяс обеспечивайтӧны народнӧй овмӧслысь да страна обороналысь ӧдйӧ быдмысь потребностьяс могмӧдӧм. 1942 воын сьӧд ыргӧн сывдӧм содтыны 2,8 пӧв, аллюминий сывдӧм (силумин лыддьӧмӧн)—3,3 пӧв 1937 вокӧд ӧткодялӧм серти. Обеспечитны свинец, цинк, никель, озысь, магний, вольфрам, молибден производстволысь гырысь темпъяс. Паськыда пыртны цветнӧй металлъяс вежысьясӧс машиностроение став отрасльясын.

9. Помавны **вӧр промышленность** кольччӧмкӧд. Нуӧдны вӧрлэдзан уджъяс вылын став производственнӧй процессъяслы газогенераторъяс да паровӧй двигательяс подув вылын паськыд комплекснӧй механизация. Максимальнӧя используйтны тӧвся вӧрзаготовкаяслысь сезоннӧй преимуществояс, ӧттшӧтш вӧрлэдзӧмсӧ вочӧж обеспечивайтӧмӧн. Лӧсьӧдны леснӧй биржаяс вылын естественнӧя косьтӧм вӧрлысь гырысь запасъяс. Став мераясӧн паськӧдны бумажнӧй да лесохимическӧй промышленность, торйӧн нин древесиналысь гидролиз.

10. Съезд шуӧ содтыны паськыда потребляйтан предметъяс лэдзӧм коймӧд пятилеткаын 1,7 пӧв.

**Кокни промышленностьын** тырвыйӧ используйтны сырьёлысь содысь рессурсъяс производство содтӧм вылӧ, ассортимент паськӧдӧм да продукциялысь качество кыпӧдӧм вылӧ, сырьёлысь колана запасъяс ӧттшӧтш лӧсьӧдӧмӧн. Бырӧдны диспропорция приготовительнӧй да прядильнӧй цехъяс костын, а сiдзжӧ кыӧм да бӧрӧкольӧм печкӧм костын. Техническӧя усовершенствуйтны хлопчато-бумажнӧй промышленностьлысь оборудование: пыртны высокоскоростнӧй да одноπроцесснӧй машинаяс, высокӧй вытяжкаяслысь приборъяс, автоматическӧй кыан станокъяс.

**Пищевӧй промышленностьын** тӧдчымӧн паськӧдны продукциялысь ассортимент, торйӧн высшӧй да первой сортъяслысь, бурмӧдны лэдзан продуктаяслысь качество, лӧсьӧдны кулинариялысь да полуфабрикатъяслысь массӧвӧй производство. Решительнӧя венны бӧрӧкольччӧм рыбнӧй промышленностьын.

11. Став мераясӧн развивайтны **местнӧй промышленность** да **промкооперация**, кодъяс эмӧсь ыджыд источник уджалысь йӧзлысь содысь потребностьяс могмӧдӧмлӧн. Найӧ быдмӧмлысь ӧнiя темп тырмытӧмӧн лыддьӧмӧн, шедӧдны вит воӧн местнӧй промышленностьлысь да промкооперациялысь продукция лэдзӧмсӧ кык пӧв дорысь неэтшаджык вылӧ содтӧм. Паськыда потребляйтан предметъяс выработайтӧм содтӧмкӧд ӧттшӧтш, мый эм основнӧй мог местнӧй промышленностьлӧн да промкооперациялӧн, колӧ став мераясӧн развивайтны ломтаслысь местнӧй видъяс лӧсьӧдӧм да строийматериалъяслысь производство.

12. Промышленнӧй продукция содтӧм кузя установитӧм план да выль техника освоитӧм кузя водзӧ вылӧ могъяс требуйтӧны удж производительностьлысь тӧдчымӧн содӧм да продукциялысь асдон серьёзнӧя чинтӧм. Съезд урчитӧ коймӧд пятилетка вылӧ:

а) Коймӧд пятилеткаӧн промышленностьын **удж производительностьлысь** 65 прӧчент вылӧ содӧм, мый должен обеспечитны 1942 воын 1937 вокӧд ӧткодялӧм серти промышленнӧй продукциялысь прирост сӧмын удж производительность содтӧм щӧт весьтӧ 62 миллиард шайт вылӧ.

б) Вит воӧн промышленнӧй продукциялысь **асдон** 11 прӧчент вылӧ **чинтӧм** (1937 вося донъясын), мый должен обеспечитны государстволы 1942 воын экономия 1937 вокӧд ӧткодялӧм серти 21 миллиард шайт мында.

Колӧ став мераясӧн кыпӧдны продукциялысь качество промышленность став отрасльясын, котыртны тыш производствоын воштӧмъяскӧд, чинтыны сырьё, материалъяс, ломтас да электроэнергия рӧскодуйтан нормаяс.

13. ВКП(б)-лӧн XVIII-ӧд съезд урчитӧ став **видзму овмӧсын** продукциялысь быдмӧм 19,8 миллиард шайтсянь 1937 воын (1926—1927 воясся донъясын) 32,2 миллиард шайтӧдз 1942 воын, мӧдногӧн кӧ 53 прӧчент вылӧ. Видзму овмӧсса зэв важнӧй отрасльяс кузя съезд урчитӧ татшӧм заданиеяс:

а) **Нянь** кузя обеспечитны, мӧд пятилеткаын зерновӧйяс 5,5 миллиард пуд размерын воӧн шӧркодя чукӧртӧм пыдди, коймӧд пятилеткаын среднегодовой сборсӧ 7 миллиард пуд, мӧдногӧн кӧ 27 прӧчент вылӧ содӧм.

б) **Техническӧй культураяс** кузя 1942 во вылӧ: сахарнӧй свеклӧ—чукӧртны 300 миллион центнер, гектар вылысь 250 центнер урожайность дырйи; хлопок сырец—32,9 миллион центнер, поливнӧй хлопоклӧн гектар вылысь 19 центнер урожайность дырйи; льноволокно—8,5 миллион центнер, гектар вылысь 4,6 центнер урожайность дырйи.

в) **Скӧт юрлыдлысь** прирост да животноводство товарнӧй продукциялысь быдмӧм сiйӧ размеръясын, кодъяс тырвыйӧ обеспечивайтӧны СССР-ын скӧтвидзӧмлысь проблема разрешитӧм. Вӧв юрлыд содтыны 35 прӧчент вылӧ, гырысь йӧла скӧтлысь 40 прӧчент вылӧ, порсьяслысь 100 прӧчент вылӧ, ыжъяслысь да кӧзаяслысь 110 прӧчент вылӧ. Кыпӧдны скӧтвидзӧмлысь продуктивность скӧтлысь породность бурмӧдӧмӧн да племеннӧй делӧ вужвыйӧныс бурмӧдӧмӧн, пӧрӧдаяс правильнӧя районируйтӧмӧн, кӧрым база ёнмӧдӧмӧн, скӧт бӧрся дӧзьӧр бурмӧдӧмӧн.

г) Лӧсьӧдны Москва, Ленинград, Баку, Харьков гӧгӧр, Донбасса, Кузбасса, Горькийса промышленнӧй центръяс гӧгӧр да став мукӧд гырысь каръяс гӧгӧр картофельно-овощнӧй да животноводческӧй базаяс, кодъяс тырвыйӧ обеспечитасны тайӧ центръяссӧ овощиясӧн, картофельӧн да тӧдчымӧн мында йӧлӧн да яйӧн снабжайтӧм.

*(Продолжениесӧ сетам локтан номерын).*

ПЕЧОРАСА ОКРУЖНОЙ КОМСОМОЛЬСКОЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ВЫЛЫН

# Уджын тырмытӧмторъяслы большевистскӧй критика

Январь 27 лунӧ воссис Печорскӧй округса III комсомольской конференция. Конференция вылӧ воисны 57 делегат (67 делегатысь). Делегатъяс пӧвсын Коми АССР Верховнӧй Сӧветса депутат Е. Выборова ёрт, вавын транспортса, вӧрлэдзан уджъяс вывса да видзму овмӧсса стахановецъяс 7 морт.

Окружкомол удж йылысь отчотнӧй докладӧн выступитіс Логинов ёрт. Докладысь тыдовтчис, мый окружнӧй комсомольскӧй организациялӧн отчетнӧй кадколастса уджын эм уна положительнӧй моментъяс. Комсомолӧ примитӧма 800 выль шленӧс, 126 комсомолецлы сетӧма рекомендация ВКП(б) шленӧ кандидатӧн пырӧм вылӧ. Комсомольскӧй организация активнӧя уджаліс СССР-са, РСФСР-са да Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс дырйи.

Но такӧд тшӧтш эмӧсь уна гырысь тырмытӧмторъяс окружнӧй комсомольскӧй организация да окружкомол уджын. ВЛКСМ VII öд пленумлысь шуӧмъяс, ВКП(б) ЦК-лысь партпропаганда сувтӧдӧм йылысь шуӧм абу на вайӧдӧма быд комсомолецӧдз. Пропаганда делӧ перестроитӧмын эм нюжмасьӧм. Нӧшта этшаӧн на комсомолецъяс босьтчисны ВКП(б) история пыдіа, серьёзнӧя велӧдӧмӧ. Лекцияяс, докладъяс, консультацияяс оз нуӧдсьы. Вылысь котыртӧм кружокъяс унджыкыс эз на заводитны уджавны. Окружкомолса пропаганда да агитация отделса юралысь Канев ёрт бӧръя кадӧ удж котыртӧм пыдди бездействуйтіс.

Зэв уна первичнӧй комсомольскӧй организацияяс эз быдмыны, а маюрскӧй организация быдмӧм пыдди весиг киссис.

Окружкомол да райкомолъяс слаба тышкасисны бытовӧй разложение фактъяскӧд. юӧмкӧд. Изьвын районнӧй комсомольскӧй конференция бӧрын юисны некымын делегат. Юӧм фактъяс эм Усинскӧй райкомолса шлен Каракчиевлӧн. Торя нин абу бур тупа кузя положениеыс Ошкуръя да Щельюр затонъясын, Изваильын, Брыкаланскын. Устьцыльма районын комсомолецъяс Дуркин да Чуркин, кодъяс уджалісны перепись кузя, юӧмӧ сетчӧмӧн, зільлісны ӧрӧдны перепись нуӧдӧм. Денисовкаын колхозса председатель комсомолец Терентьев кисьтӧ колхоз. Окружкомол да усинскӧй райкомол тайӧс тӧдӧмӧн, некутшӧм мераяс эз примайтны.

Ёна слаб уджыс комсомолӧ выль примитӧмъяскӧд. Усов да Д. Репин, кодъясӧс неважӧн примитӧма комсомолӧ, юӧны. Выль котыртӧм организациияслы колана отсӧг абу. Торъя организацияясӧ райкомолъясса да окружкомолса уджалысьяс абу волӧмаӧсь. Сідзи абу на волӧмаӧсь Никитскӧй да Изваильскӧй организацияясӧ.

Выль примитӧм комсомолецъяслы билетъяс сеталӧм унаысь задерживайтсьӧ. Воднӧй техникумын 44 комсомолец некымын тӧлысь чӧж вӧліны билеттӧмӧсь.

Логинов ёртлӧн доклад эз вӧв колана самокритичнӧй, сійӧ делегатъясӧс эз удовлетворит. Окружкомол уджысь уна тырмытӧмторъяс лоисны тыдалана сӧмын докладчиклы уна вопрос сетӧм бӧрын. Ставсӧ вӧлі сетӧма 100 гӧгӧр вопрос.

Отчотнӧй доклад кузя сёрнитысьяс ёся критикуйтісны окружкомол да обкоммол уджысь тырмытӧмторъяс. Сёрнитысьяс торъя пасйисны, мый окружком да райкомолъяс уджын вӧлі ВЛКСМ ЦК IV-ӧд пленумлысь шуӧмъясӧ вунӧдӧм. А ӧні на эм ВЛКСМ ЦК VII пленум шуӧмъяслысь став пыдiлунсӧ гӧгӧрвотӧм. Окружкомол бюро уджын эз тырмы критика да самокритика.

Михеева ёрт, кодi Печорскӧй округын дзик ӧти колхозса председатель-нывбаба, тӧдчӧдіс, мый окружком слаба тӧждысис выдвиженецъяс вӧсна.—Сідзи меным, — висьталiс сійӧ,— эз отсавны, кольлісны менӧ асланыс вниманиеысь бокӧ. А ӧд менӧ партия да комсомол выдвинитисны ыджыд удж вылӧ да меным вӧлі колӧ отсӧг.

— Окружкомолса, а сідзжӧ и обкомолса уджалысьяс,—висьталӧ Рочев ёрт (Устьцыльма),—кор воласны районъясӧ да первичнӧй организацияясӧ, ундж ыкысьсӧ сӧмын фиксируйтӧны фактъяс. А сэсся мунасны да решениеяс вӧчӧны. А ӧд миянлы насянь колӧ практическӧй, конкретнӧй отсӧг, места вылын тырмытӧмторъяс весьӧдӧм.

Сорнитысьяс ёся критикуйтісны велӧдчысь томйӧз пӧвсын да колхознӧй томйӧз пӧвсын уджалӧм кузя обкомолса отделъяслысь тырмытӧм уджсӧ. Тайӧ отделъяслысьлӧн Печорскӧй округын некутшӧм удж эз тыдав. А ӧд танi 4 техникум, уна колхознӧй комсомольскӧй организацияяс да 34 колхозын абуӧсь комсомолецъяс. ОРКО-са юралысь Федоров ёрт комсомольскӧй кадръяс выдвигайтӧмын унаысь путайтліс. Сідзи вӧлі Г. Филиповӧс, Поляковӧс выдвигайтӧмын, райкомолъясса учетчикъясӧс бӧрйӧмын. Обкомолса секретарь Сидоров ёрт волывліс Печорскӧй округӧ, но унджыксӧ выполняйтіс ассыс депутатскӧй объязанностьяс, да этша занимайтчис комсомольскӧй вопросъясӧн.

Прениеяс мунісны январь 28—29 лунъясӧ. Конференция вылын выступитіс ВКП(б) окружкомса секретарь Ярасов ёрт. Делегатъяс ыджыд кыпыдлунӧн встретитісны ВКП(б)-лысь XVIII-ӧд съезд чукӧртӧм йылысь юӧртӧм, а сідзжӧ ВКП(б) Коми обкомлысь да Коми АССР-са Совнаркомлысь вӧрлэдзӧмын стахановскӧй месячник нуӧдӧм йылысь шуӧм.

Кыдзи отчетнӧй докладысь, сідзи и доклад кузя сёрниясысь тыдовтчис, мый Печорскӧй окружкомол да сэні секретарь Логинов ёрт эз справитчыны сійӧ могъяснас, кодъяс сулалӧны комсомольскӧй организация водзын. Окружкомолса веськӧдлысьяс Логинов да Канев ёртъяс вӧлі торъялӧмаӧсь комсомолецъясысь да томйӧзысь. Тайылысь висьталӧ кӧть нин сійӧ факт, мый ни Изьваса, ни Устьцыльмаса районнӧй конференция вылын эз вӧвны окружкомолса представительяс. Аттатысь и уджысьлӧн результатыс — окружкомол эз тӧд организацияяслысь збыль состояниесӧ, а веськӧдліс вообще.

**А. РАКИН.**

УСТЬ-УСА, 31. (Телеграф пыр).

## ГОРДИТЧАМ МИЯН РӦДИНА ДОСТИЖЕНИЕЯСӦН

ХАРЬКОВ, 31. Ыджыд радлунӧн встретитісны Харьковса уджалысь йӧз СССР-са народнӧй овмӧс развитиелӧн коймӧд пятилетней план йылысь В. М. Молотов докладлысь тезисъяс.

Талун Орджоникидзе нима тракторнӧй заводын 100 гӧгӧр беседчик нуӧдiсны тайӧ историческӧй документсӧ лыддьӧм. Беседаяс нуӧдсьӧны сідз жӧ карса мукӧд предприятиеяс вылын. Рабочӧйяс, сӧветскӧй интеллигенция гордитчӧмӧн висьталӧны СССР-лӧн достижениеяс йылысь, кодъясӧс петкӧдлӧма тезисъясын да единодушнӧя поддерживайтӧны коймӧд сталинскӧй пятилеткалысь намёткаяс.

(ТАСС).

## Лекция вылӧ волісны 200 сайӧ морт

Сыктывкарса педучилищеын ВКП(б) история велӧдысьяслы вӧлі январь 28 лунӧ нуӧдӧма лекция „ВКП(б) история Краткӧй курс" 1-ой глава кузя. Лекция лыддис Хонькин ёрт. Лекция вылӧ волісны 200 сайӧ морт.

И. Н. Пархачев.

Тракторнӧй элеваторӧн сӧвтӧны кер тракторнӧй доддӧ (Кряжскӧй механизированнӧй вӧрпункт).

Фото Морозовлӧн.

◆ ◆ ◆

*ФИЗКУЛЬТУРА ДА СПОРТ*

## Дас морт сдайтісны ГТО вылӧ тӧвся нормаяс

Январь 22 лунӧ Емдiнын муніс лыжнӧй кросс профсоюзникъяслӧн. Кроссын участвуйтісны 46 морт, на пӧвсысь 8 нывбаба. Мужчинаяс мунісны 10 да 20 километра вылӧ, нывбабаяс 3 да 5 километра вылӧ (ГТО значок нормаяс серти).

20 километра кост мунӧмын первой места босьтіс Н. Н. Болотов ёрт (2 час 15 минут), мӧд места босьтіс В. П. Амосов ёрт (2 час 16 мин. 15 сек.). 10 километра кост мунӧмын первой места босьтіс Л. И. Отев ёрт (57 м. 57 с.), мӧд места—В. Ф. Соков (58 м. 20. с.) 10 километра вылӧ мунӧмын мӧд група кузя первой да мӧд места босьтісны А. В. Вурдов да Ф. Ф. Прокушев ёртъяс.

Нывбабаяс пӧвсысь 5 километра кост мунӧмын первой места босьтіс Антонина Просужих (34 м. 17 с.), мӧд места Н. Каракчиева ёрт (36 м. 41 с.). Мӧд група кузя первой места босьтіс А. П. Сивкова ёрт (37 м. 27 с.)

Кросс муніс ёна гажаа. ГТО значок вылӧ лыжи кузя нормаяс сдайтісны 10 морт.

**М. Рубчаков.**

## КИТАЙЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС

**ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН.**

Цзянси провинция войвыв юкӧнын январь 28 лунӧ китайскӧй войска заводитісны наступайтны да, японецъясӧн упорнӧя водзсасьӧм вылӧ видзӧдтӧг, бӧрыньтісны пӧтивникӧс Сюхе ю войвыв берег вылӧ. Рукопашнӧй атакаясын китайскӧй частьяслы удайтчис орӧдны ӧткымын местаысь японскӧй оборонаысь линия. Бойяс мунӧны водзӧ. Кыкнан стороннасянь лоис ыджыд воштӧмъяс. Китаецъяс босьтісны трофейяс, сы лыдын уна боеприпас.

**ЛУНВЫВ КИТАЙЫН**

Японскӧй частьяс, кодъяс, босьтісны Вейчжао дi, лосьӧдчӧны десантнӧй операцияяс кежлӧ. Японецъяс лосьӧдчӧны пырны Гуанси провинцияӧ. Китайскӧй властьяс принимайтӧны мераяс Гуанси провинциялысь границаяс ёнмӧдӧм могысь. Районъясын, кодъяс граница дорынӧсь, объявитӧма военнӧй положение.

**ВОЙВЫВ КИТАЙЫН**

Шаньси провинция рытыв-лун юкӧнын наступательнӧй операцияясын неудача босьтӧмӧн, японецъяс выльысь лосьӧдчӧны наступайтны Пусянь районсянь.

Январь 28 лунӧ 7 японскӧй самолёт бомбардируйтісны кӧрттуй станция Шаньчжоу (Хэнань провинцияын рытыввыв юкӧн). Китаецъяс уськӧдiсны ӧти японскӧй самолёт.

## ИСПАНИЯСА ФРОНТЪЯС ВЫЛЫН

**АСЫВВЫВ ФРОНТ**

Эспань агентство юӧртӧ фронт вылын январь 30 лунся положение йылысь национальнӧй оборона кузя испанскӧй министерстволысь официальнӧй сводка.

Сводкаын висьтавсьӧ, мый пӧтивник водзӧ лунтыр нажимайтіс Каталонскӧй фронт став секторъясын. Республиканскӧй войска героическӧя водзсасьӧны. Итальянскӧй дивизияяслы да мятежникъяс войскалы паныд, кодъяс действуйтӧны итало-германскӧй авиациялӧн интенсивнӧй отсӧгӧн.

Чорыд сражениеяс мунӧны Санта-Мария, Мойа да Кальдас де Монтбуи зонаясын.

Матаросянь войвылын республиканскӧй войска шыбытісны интервентъяслысь 4 атака, кодъяс бӧрыньтчисны асланыс исходнӧй позицияяс вылӧ. Мукӧд фронтъяс вылын вежсьӧмъяс абуӧсь.

*Ответств. редактор Г. И. ТОРЛОПОВ.*

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комн. № 10 и 11, редакция газеты „Коми комсомолец". Телефон: 5—01
Подписная плата: на 1 год: — 18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на 1 мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 423. Типография Наркомместпрома Коми АССР